

Hur agera med så stora variationer på spannmålspriset?

Anders Pålsson

Vad bestämmer priset på spannmål & oljeväxter

- Prognoser över produktion och konsumtion
- Börshandel
- Energipriser
- Politiska beslut
- Valuta
- Frakter
- Likviditet

Interventionsvillkor

- Gäller from 2010/2011
- Korn, brödvete, durumvete och ris
- Max 3 miljoner ton vete till fasta priset 101,31 Euro/ton
- Alla volymer därutöver via anbud
- Syfte - intervention skall inte vara lägsta pris (golvet)

Handelsalternativ

- Leverans utan avtal
- Spotavtal
- Poolavtal
- Odlingskontrakt
- Fastpriskontrakt
- Fastpriskontrakt med prisgaranti
- Terminsavtal
- Inlagringsavtal
- Depåavtal
- Torkavtal
- Optionsavtal
- Offertavtal
- Futures
- Optioner
- ???????

Strategi

- Intresse
- Kunskap
- Finansiell styrka
- Hur stora risker vill och kan du ta?
- Sprid riskerna
- Variationen kräver högre lönsamhet
- Lägg fast strategin och håll den!

PRODUKTIONSGRENSKALKYL HÖSTVETE BRÖD 08/09

Förutsättningar:	totalakörd	6800	N	150
Prisnivå:			P	15
			K	30

konto	Intäkter	Enhet	Medan			Totalt st 1	
			Kvant.	Pris	Kronor	Tot kvant.	Totalt kronor
3010	Kärna	kg	6 800	1,35	9 180 kr	6 800	9 180 kr
93060	Halm	kg	3 808	0,20		3 808	
3080	Vårbehandling	ha	1	300			
3080	Fånggröda	ha	1	800			
Summa intäkter					9 180 kr		9 180 kr
<i>(totala intäkter/kg)</i>			<i>1,35 kr/kg</i>				
Direkta kostnader							
4010	Utsäde köpt	kg	180	3,69	664 kr	180	664 kr
		kg			0 kr	0	0 kr
4020	NS 27-4	kg	400	2,25	900 kr	400	900 kr
4020	NS 27-4	kg	120	2,25	270 kr	120	270 kr
4020	PK 11-21	kg	190	2,75	523 kr	190	523 kr
					0 kr	0	0 kr
					0 kr	0	0 kr
4040	Växtskydd ogräs	ha	1	524	524 kr	1	524 kr
4040	Växtskydd insekt	ha	1	65	65 kr	1	65 kr
4040	Växtskydd svamp	ha	1	532	532 kr	1	532 kr
4030	Kalkning/kvickrot	ha	1	219	219 kr	1	219 kr
					0 kr	0	0 kr
Summa direkta kostnader					3 697 kr		3 697 kr
Bruttoresultat					5 483 kr		5 483 kr
Övriga rörliga kostnader							
4080	Transport	ton	7,0	45	311 kr	7	311 kr
4060	Körslor	tim			0 kr	0	0 kr
4080	Torkning 16 %	ton	7,0	81,0	566 kr	7	566 kr
4080	Analys/avgifter/försäkr.	ha	1	93	93 kr	1	93 kr
5360	Drivmedel, traktor	tim	5	111	555 kr	5	555 kr
5360	Drivmedel, skördemaskin	tim	1	160	160 kr	1	160 kr
5520	Underhåll, traktor+redskap	ha	1	583	583 kr	1	583 kr
5520	Underhåll, såmask/bröskä	ha	1	178	178 kr	1	178 kr
RK	Ränta rörelsekapital (faktor)>>	0,6	7 343	7,0%	308 kr	7 343	308 kr
Summa övriga prod.kostnader					2 754 kr		2 754 kr
<i>(rörlig prod.kostnad/kg)</i>			<i>0,95 kr/kg</i>				
TB	Täckningsbidrag 1				2 729 kr		2 729 kr
Arbete och fasta maskinkostnader							
A	Arbete	tim	6	200	1 200 kr	6,0	1 200 kr
	Maskiner (avsk + ränta)	ha		0	0 kr	0	0 kr
Summa arb + fasta maskinkost.					1 200 kr		1 200 kr
Täckningsbidrag 2					1 529 kr		1 529 kr
Fasta kostnader & frikopplat stöd							
	Arrende	ha	1	0	0 kr	1	0 kr
	Frikopplat grundbelopp	ha	1	1 861	1 861 kr	1	1 861 kr
Summa fasta kostnader & frikopplat stöd					-1 861 kr		-1 861 kr
Täckningsbidrag 3					3 390 kr		3 390 kr

Poolavtal/Odlingskontrakt

- I förtroende att företaget säljer till bästa pris
- Får ett snittpris för perioden
- Tecknas tidigt – svårt att veta marknadsutveckling under sommaren
- Tillåtet med viss volymavvikelse
 - Sv.Foder +/- 5 %
 - Lantmännen - 10 %

Terminshandel

- Råvarubörs
Future-contract med derivat
- Spannmålsfirma
Forward-contract med fysisk vara

Forward-contract

- Kontrakt om ett avtalat pris vid en bestämd tidpunkt i framtiden för en viss volym och kvalité.
 - Lantmännens terminsavtal
 - Svenska Foders fastpriskontrakt
- Företagen anger kontraktsvillkoren
- Teckna max 50 % innan skörd
- Teckna inte vid låga priser

Flerårskontrakt till fasta priser

- Nettot bedöms utifrån dagens kostnadsnivå och spannmålspriser
- Gäller att låsa in nettot
- Enklast = köp förnödenheterna
- Kräver likviditet och lager
- Utsäde, gödsel och växtskydd utgör 30-35 % av kostnaderna
- Teckna max 1/3 av skörden

Futures

- Avtal om köp/försäljning av en vara i framtiden till ett pris som bestäms idag.
- Standardiserade kontrakt
- Handlas på råvarubörser
- Omsättningsbart = det kan handlas med under löptiden
- Kräver clearing = säkerhet som garanterar kontraktet
- Teckna inte vid låga priser

Eget lager

- Var beredd att sälja året om
- Fler säljare efter nyår
- Överlagra till ny skörd?
- Säkra av / sälj i omgångar
- Ta ut bra generalprover
- Ha analyser klara
- Sätt upp realistiska priser att nå

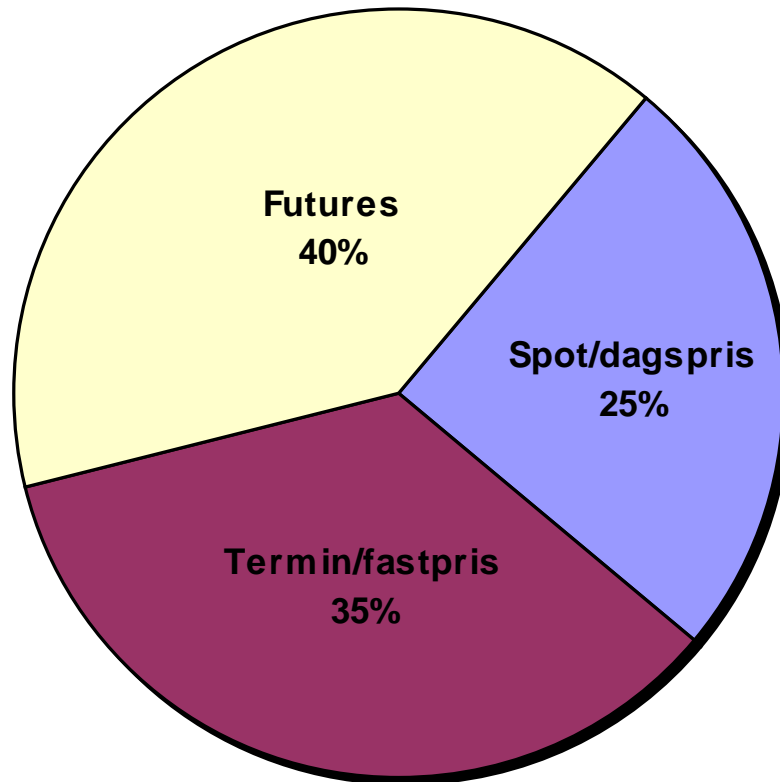
Stop loss-Stop Profit

25 %	Stop Profit	200	kr/dt
25 %	Stop Profit	180	kr/dt
25 %	Stop Profit	165	kr/dt
25 %	Förväntat pris	150	kr/dt
30 %	Stop loss	140	kr/dt
30 %	Stop loss	130	kr/dt
15 %	Stop loss	120	kr/dt

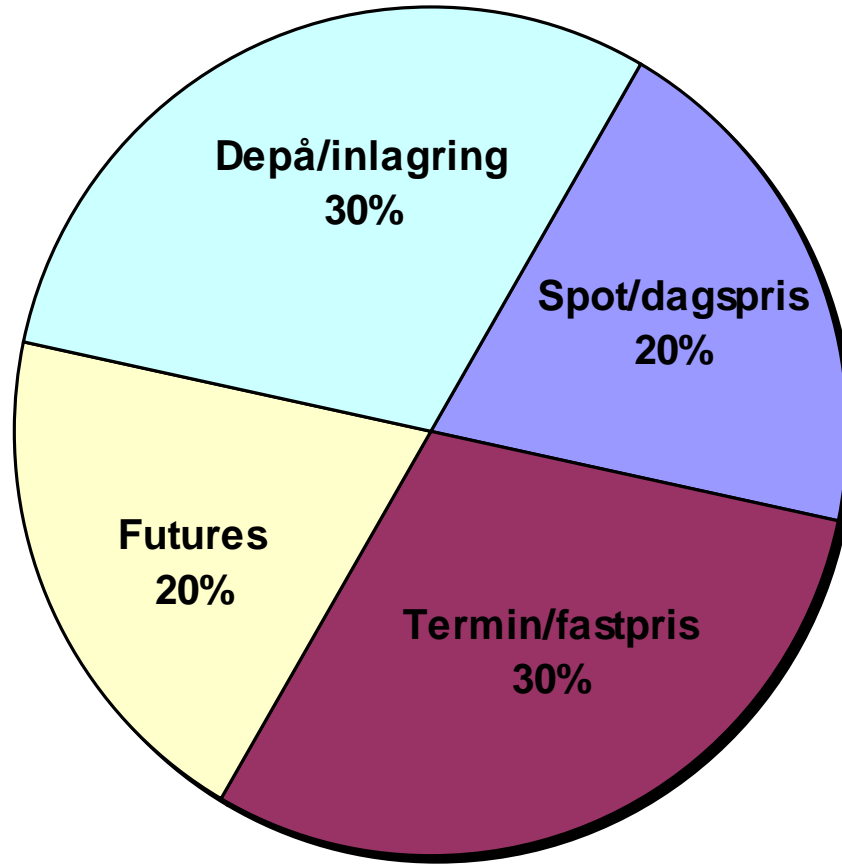
Stop loss-Stop Profit

25 %	Stop Profit	200	kr/dt
25 %	174:-	180	kr/dt
25 %	Stop Profit	165	kr/dt
25 %	Förväntat pris	150	kr/dt
30 %	Stop loss	140	kr/dt
30 %	136:-	130	kr/dt
15 %	Stop loss	120	kr/dt

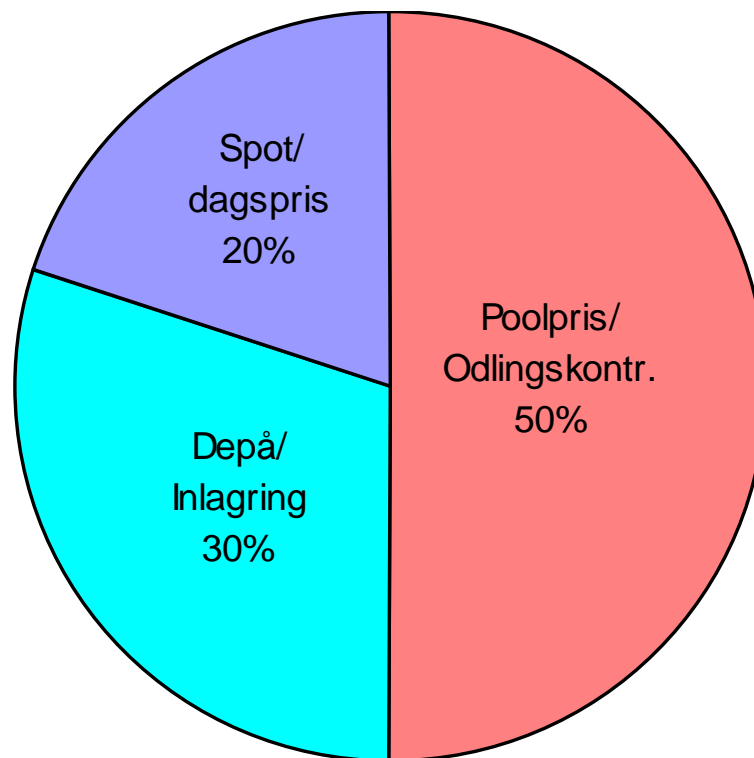
Höstvete, eget lager

Höstraps, ej lagring

Råg, ej lager

Malkorn, ej lager

<u>År</u>	2011	2012	2013	2014	2015	2016
<u>Avtal</u>						
3 års fastpris	15%	15%	15%		10%	10%
3 års fastpris		10%	10%	10%		10%
3 års fastpris			10%	10%	10%	
3 års fastpris				15%	15%	15%
Termin/ Fast/ Pool	35%	25%	15%	15%	15%	15%
Depå/Inlagring	25 %	25%	25%	25%	25%	25%
Spot/dagspris	25%	25%	25%	25%	25%	25%

Till sist

- Bestäm din försäljningsstrategi
- Skriv ner den och följ den
- Följ marknaden
- Sätt mål utifrån marknadsläget
- Sprid riskerna
 - Välj olika försäljningssätt
 - Sälj/ Köp/ Säkra i omgångar
- Försök inte maximera vinsten
- Var nöjd